

Divan-ı Harp'te Bediüzzaman

Muzaffer Bey: “Bediüzzaman, Otuz Bir Marttan sonra çıkarıldığı Dîvân-ı Harb-i Örfî’de yaptığı on bir buçuk maddelik savunmasında tam bir hürriyet, vatanperverlik ve şeriat dersi verir ve müdafaası sonucunda beraat eder. Bu müdafaada bir de yarı cinâyet vardır ve bu yarı cinâyetin hâşiyesinde, cinâyetin diğer yarısı için; ‘On beş sene sonra, yirmi sekiz senedir müellifin sebeb-i hapsi olan Sirâcunnur’un âhirindeki bahse bakınız. Tam o yarı cinâyeti bileceksiniz.’ Kaydı vardır. O bahis hangisidir?”

ADALET GECİKMEMELİ

Yakın tarihimizde 15 Temmuz menhus hadisesi gibi perde arkası karanlık kalmış bir diğer menhus hadise de 31 Mart 1325 (1909) hadisesidir. İsyanın perde arkasında gerçekten kimlerin bulunduğu hep meçhul kalmıştır. Kurulan divan-ı harpler ve mahkemeler işin içyüzünü aydınlatmayı başaramamışlardır.

Bununla beraber, 31 Mart hadisesinden sonra kurulan divan-ı harpler (Olağanüstü Mahkemeler) uzun tutukluluklar yapmamış; tutuklananlar en fazla bir ay gibi bir sürede yargılanarak suçlu bulunanlara cezaları verilmiş, suçlu bulunmayanlar ise bırakılmıştır. 31 Mart hadisesinden sonra Bediüzzaman da tutuklanmış; fakat 23 gün tutuklu kaldıktan sonra yargılanmış ve beraat etmiştir.

Oysa 15 Temmuz menhus kalkışmasından sonra tutuklananlar 9 ay geçtiği halde hâlâ yargılanmamış ve birçoğunun haklarında iddianame bile hazırlanmamıştır. Şu gün itibariyle OHAL de, tutukluluklar da devam etmektedir. Yargılamaların ne zaman yapılacağı ise hâlâ meçhuldür.

Kamuoyunu yaralayan husus işte budur! Yargılamaların bir türlü başlamamasıdır.

Devlete karşı menhus bir olay mı yaşandı; şüpheli gördüklerinizi tutuklarsınız. Eyvallah. Bu sizin devlet etme hakkınız. Ama bir an önce yargılırsınız ve suçları müdellel olarak sabit olanları cezalandırırsınız. Suçları sabit olmayanları ise bırakırsınız. Adaletin gücünü kırmazsınız! Bu meselede adalet çok yara almıştır.

ZALİMLER İÇİN YAŞASIN CEHENNEM

Karanlık 31 Mart kalkışmasında isyan ve kargaşa 15 gün kadar sürmüştür. Bu kargaşada âsî askerleri yatıştırmak ve devlete itaati sağlamak için koşturan Bedüzzaman Saîd Nursî, isyancılarla birlikte hareket ettiği iddiasıyla tutuklanmış, Sıkıyönetim Mahkemesi'ne (Dîvân-ı Harb-i Örfî'ye) çıkarılmış ve yaptığı müdafaa sonucunda beraat etmiştir.

Ardından Bedüzzaman mahkeme heyetine teşekkür etmemekle beraber, Divanyolundan Sultan Ahmet'e kadar binlerce insan selinin arasında "Zalimler için yaşasın Cehennem!" diye haykırarak yürümüştür.

Burada ilgi ve dikkatimizden kaçmayan, Bedüzzaman'ın, mahkemeye tepkisinden dolayı, müdafaasında kendi yaptıklarını "**cinayet**" olarak nitelemesidir.

Müdafaa maddelerini kısaca özetlemeye çalışalım:

Birinci Cinayet: Meşrûtiyetin başlangıcında Şark aşiretlerine elli-altmış telgraf çektim, onları hürriyete sahip çıkmaya çağırdım, gafil bırakmadım. Demek, neme lâzım demediğimden cinayet işledim ki, bu mahkemeye verildim!¹

İkinci Cinayet: Ayasofya'da, Bayezıt'ta, Fatih'te, Süleymaniye'de umum ulema ve talebelere hitaben muhtelif nutuklarla Meşrûtiyeti şer'î deliller ile izah ettim. Demek meşrûtiyeti başka medeniyetçiler gibi taklit olarak değil; delillendirdiğim ve şeriata aykırı görmediğim cinayet sayılmış ki, bu mahkemeye verildim!²

MEŞRÛTİYETİ ALKIŞLADIM

Üçüncü Cinâyet: İstanbul'da yirmi bine yakın hemşehrilerime meşrûtiyeti telkin ettim. Bizim düşmanımızın cehâlet, zarûret ve ihtilâf olduğunu, bu üç düşmana karşı san'at, mârifet ve ittifak silâhıyla cihad edeceğimizi; husûmete vaktimizin olmadığını anlattım. Demek cinâyet sayılmış ki, bu mahkemeye verildim!³

Dördüncü Cinâyet: Şerîatın istibdada müsait olmadığını anlatmak için, meşrûtiyeti herkesten ziyâde şerîat nâmına alkışladım. Fakat korktum ki, bu defa da dinsiz bir istibdâda kapı açılmış olsun! Ayasofya'da mebuslara hitâben, hürriyetin İslâm ahlâk ve âdâbıyla kayıt ve kontrol altına alınmasını, yoksa insanların şartsız tam serbest

olması halinde sefih ve itaatsiz olacaklarını ısrarla söyledim. Demek cinâyet ettim ki, bu tokadı yedim!⁴

Beşinci Cinâyet: Gazeteciler fâsit kıyaslarla İslâm ahlâkını sarstılar, efkâr-ı umûmiyeyi perîşan ettiler. Ben de neşrettiğim makâlelerle onları reddettim. Ediplerin edepli olmaları gerektiğini, sözlerinin milletin müşterek kalbinden yana tarafsız olması gerektiğini ve matbûât nizamnâmesinin vicdanlarındaki dîn hissine tanzim edilmesinin ehemmiyetini anlattım. Muharrirlere nasîhat etmekle, demek cinâyet işledim!⁵

Altıncı Cinâyet: Kaç defa büyük toplantılarda büyük heyecanlar hissettim. Korktum ki, halk âsâyişi ihlâl etsin! Bayezıt'ta talebeler toplandığında heyecanlarını yatıştırdım. Ayasofya mevlidinde konuştum. Ferah Tiyatrosunda kopan fırtınaları teskin ettim. Medenîlerin entrikalarına karışmakla, demek cinâyet ettim!⁶

Yedinci Cinâyet: İşittim; İttihad-ı Muhammedî (asm) namıyla bir cemiyet kurulmuş. Sonsuz derece korktum ki, bu mübarek ismin altında bazılarının bir yanlış hareketi meydana gelsin. Dedim ki: "Bu isim umûmun malıdır. Tahsis ve tehdit kabul etmez! Bu cemiyetin müntesipleri, Kâlû Belâ'dan dâhil olan umûm mü'minlerdir. Üye isim defteri, Levh-i Mahfûzdur." Ben, bu cemiyeti tefrikaya sebep olmaması için uyardım. Geçen büyük musîbete sebebiyet veren fırkalara da engel olmak istedim. Böyle meclis-i mebusan vekillerinin en mühim vazîfelerini düşündürecek bir emri uhdeme aldım; demek cinâyet ettim!⁷

Sekizinci Cinâyet: İşittim ki, askerler bazı cemiyetlere intisap ediyorlar. Yeniçerilerin müthiş hâdiseleri hatırıma geldi; gâyet telâş ettim. Bir gazetede yazdım ki, en mukaddes cemiyet ehl-i îmân askerlerin cemiyetidir. Askerler merkezdir; millet ve cemiyet, onlara intisap etmek lâzımdır. Ben ki âdî bir talebeyim. Böyle büyük ulemânın vazifelerini gasp ettim. Demek cinâyet ettim.⁸

Dokuzuncu Cinâyet: Martın otuz birinci günündeki dehşetli isyan hareketini birkaç dakika uzaktan temâşâ ettim. Muhtelif istekleri işittim. Fakat yedi renk sür'atle çevrilirse yalnız beyaz görüldüğü gibi; ayrı ayrı istekler binden bire iniyor, ortada yalnız "şerîat" lâfzı kalıyordu! Anladım ki, iş fenâ, itaat bozuk ve nasîhat tesirsizdir! Umum gazetelerde askere hitâben, ululemirleri olan zabitlerine itaat etmelerinin farz olduğunu, Osmanlıların bu zamanda haysiyet ve saadetlerinin askerlerin itaatine bağlı bulunduğunu yazdım. İsyanı bir derece bastırdım. Neme lâzım demediğimden, demek cinâyet işledim.⁹

Onuncu Cinâyet: Harbiye Nezaretindeki askerlerden sekiz taburunu gâyet tesirli

nutuklarımla itaate getirdim. Onlara itaatsizlikle üç yüz milyon Müslüman'a zarar verdiklerini; asker ocağının büyük bir fabrikaya benzediğini; bir çark itaatsizlik ederse bütün fabrikanın karmakarışık olacağını; askerinin siyâsete karışmaması gerektiğini; "şeriat" istedikleri halde, itaatsizlikle şeriate muhalefet ve lekedar ettiklerini anlattım. Demek ki ben, bu kadar âlim varken böyle mühim vazifeleri deruhte ettiğimden, cinâyet ettim.10

On Birinci Cinâyet: Şark vilâyetlerinde aşiretlerin perişan hallerini görüyordum. Anladım ki, dünyevî saadetimiz, yeni medenî fenlerle olacak! O fenlerin bir kaynağı ulema, bir kaynağı da medreseler olmalıydı. Dîn âlimleri, fenlerle ünsiyet peyda etmeliydi. O niyetle Dersaadete gittim. Padişahın zabtiye nazırı ile bana verdiği maaşı kabul etmedim, şahsî menfaatimi terk ettim. İlim ile dünya malını isteyenlerin yanlışlarını göstermek istedim. Demek bu hareketimle büyük bir cinâyet işledim ki, bu mahkemeye girdim.11

Yarı Cinâyet: Abdülhamid Han Hazretleri'ne gazete lisânıyla dedim ki: "Sönmüş Yıldız Sarayını Üniversite yap! Tâ Süreyyâ kadar yükselsin! Oraya seyyahlar ve zebânîler yerine, hakikat ehli ve rahmet melekleri yerleştir; tâ Cennet gibi olsun! Milletın sana hediye ettiğı servetini, milletın baş hastalığı olan cehâletini tedâvi için sarf etmek sûretiyle millete iâde et!"

Şimdi muvâzene edelim: Yıldız eğlence yeri mi olmalı, yoksa Üniversite mi olmalı? Ben ki bir gedâyım. Büyük bir padişaha nasihat ettim; demek yarı cinâyet ettim.12

Diğer Yarı Cinâyet: Bedüzzaman Hazretleri'nin, 'On beş sene sonra, yirmi sekiz senedir müellifin sebep-i hapsi olan Sirâcunnur'un âhirindeki bahse bakınız. Tam o yarı cinâyeti bileceksiniz.' dediğı ders Beşinci Şuâ'dır.13

Dipnotlar:

- 1- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 17.
- 2- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 18.
- 3- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 19.
- 4- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 20.
- 5- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 21.
- 6- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 22.
- 7- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 23, 24.
- 8- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 25.
- 9- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 26.
- 10- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 28.
- 11- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 29.

12- Dîvân-ı Harb-i Örfî, s. 30, 31.

13- Emirdağ Lâhikası, s. 316, 317, 31